

HERSTEL DAT WERKT

---

begripsbepaling

Dit stuk behandelt de gevolgen van ongewenst gedrag; waaronder pesten. Daarbij is vooral pesten aan de orde van de dag, maar ontoelaatbaar bij ons op school. We nemen er stelling tegen en vinden het nodig dat de relatie en de verbinding herstellen. Daarom dit stuk.

let op: overal waar we ongewenst gedrag noemen, geldt dit ook pesten en omgekeerd!

probleemomschrijving

Onder ongewenst gedrag verstaan wij het volgende:

Ongewenst gedrag is een systematische, psychologische, fysieke of seksuele handeling van geweld door een kind/ouder/leerkracht (of groep) naar medemensen, die (niet langer) in staat zijn zichzelf te verdedigen.

kenmerken

- het gebeurt opzettelijk
- het is bedoeld om schade toe te brengen
- er zijn ongelijke machtsverhoudingen
- het gebeurt systematisch
- het houdt niet vanzelf op en escaleert als we niet ingrijpen
- het is van alle tijden en komt overal voor

onderscheid

- incidenteel ongewenst gedrag; een enkele opmerking, duw, uitsteken van een voet.
- structureel ongewenst gedrag; een medemens is steeds het slachtoffer, wat deze persoon ook doet of zegt: het is nooit goed.

verschillen

- direct ongewenst gedrag; open aanval op slachtoffer in de vorm van slaan, schelden, afpakken van eigendommen, uitlachen, nadoen, belachelijk maken.
- indirect ongewenst gedrag; uitsluiten tijdens spel of activiteiten, het opzetten van anderen tegen het slachtoffer, roddelen.

We spreken over ongewenst gedrag als iemand regelmatig en/of steeds weer opnieuw wordt blootgesteld aan negatieve acties van de kant van één of meerdere personen.

De dader is degene die de negatieve handelingen verricht. Het slachtoffer is degene die de agressie, het getreiter, het pesten ondergaat.

mogelijke signalen

- altijd een bijnaam, nooit de eigen naam noemen
- zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- briefjes doorgeven
- beledigen
- opmerkingen maken over kleding
- buitensluiten
- buiten school opwachten, slaan of schoppen
- op weg naar huis achterna rijden
- naar het huis van het slachtoffer gaan
- bezittingen afpakken
- schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer
- jennen
- het slachtoffer voordurend de schuld van iets geven
- pesten via e-mail, internet of via mobiele telefoon

let op: pesten is niet hetzelfde als plagen: bij plagen zijn de machtsverhoudingen gelijk.

---

onze verantwoordelijkheid

Onze school is veilig als de sociale, psychische en fysieke veiligheid van leerlingen niet door handelingen van anderen wordt aangetast. Dat betekent dat er een veilige en positieve sfeer is op school. Het betekent ook dat de school optreedt tegen pesten, uitschelden, discriminatie, geweld en andere vormen van ongewenst gedrag, en deze zoveel mogelijk voorkomt.

Wij willen dat de kinderen op onze school zich prettig en veilig voelen. Aan het begin van ieder jaar maken de kinderen samen met de leerkracht groepsafspraken hoe kinderen en de leerkracht dat schooljaar met elkaar

omgaan. We stellen samen een groepsmissie op waar we het hele jaar aan werken. Door middel van PBS stimuleren wij kinderen om gewenst gedrag te laten zien. Hierdoor wordt een positief schoolklimaat gestimuleerd.

we zien

- De kinderen zelf de ruimte kiezen die aansluit bij hun eigen manier van leren en verwerken. (instructie, werk en stilteruimtes).
- De kinderen begeleid worden door de leerkrachten die de verantwoordelijkheid delen.
- De kinderen een doelgerichte instructie krijgen met coöperatieve werkvormen en bewegend leren.

onze kernwaarden

- We zijn er voor elkaar . Je hoeft niet ieders vriend te zijn, maar iedereen is onderdeel van de klas en de school.
- We brengen begrip voor elkaar op.
- We waarderen elkaars werk, capaciteiten en vaardigheden.
- We geven onze eigen grenzen aan en respecteren de grenzen van anderen.
- We hebben eerbied voor de omgeving (materialen, voeding, dieren).
- We delen samen met iedereen op school verantwoordelijkheden voor de klas- en schoolomgeving.

---

preventie

Voorkomen van ongewenst gedrag

- regenboog is de methode die wij gebruiken bij ons op school. Hij is toegespitst op het vrije school onderwijs.

---

herstel

De Vijfsporenaanpak:

De Vijfsporenaanpak is een manier om in scholen en andere instellingen waar kinderen samenkomen het pesten aan te pakken. Deze aanpak richt zich op alle betrokkenen: het gepeste kind, de pesters, de ouders, de klas- of groepsgenoten en de school of het kindercentrum.

1. steun bieden door te luisteren en te werken aan oplossingen:

- naar te luisteren en problemen serieus te nemen
- overleggen over mogelijke oplossingen
- samenwerken aan oplossingen
- zonodig zorgen voor deskundige hulp.

2. steun bieden aan de dader door praten en hulp te bieden:

- bespreken wat pesten voor de ander betekent
- helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen
- helpen zich aan regels en afspraken te houden
- zonodig zorgen voor deskundige hulp.

3. de *middengroep* betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem:

- praten over ongewenst gedrag en hun rol daarbij
- overleggen over mogelijke oplossingen en over wat iedereen zelf kan bijdragen
- samenwerken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen

4. informeren zodat het probleem gezamenlijk wordt gedragen

- informeer betrokkenen als er sprake is van ongewenst gedrag
- help elkaar bij observatie van het ongewenst gedrag
- het basisprincipe is: bij ons op school ben je veilig!

5. de betrokkenen steunen door informatie en advies te geven:

- ouders die zich zorgen maken serieus nemen
- informatie en advies geven over ongewenst gedrag
- school en ouders pakken samen ongewenst gedrag aan
- zonodig wijzen we door naar deskundige ondersteuning

---

ingrijpen

We grijpen in bij het schenden van onze normen en waarden. Dat geldt voor alle betrokkenen. We spitsen het hier toe op kinderen, maar met de noodzakelijke aanpassingen geldt dit ook voor andere bij de school betrokkenen. Denk hierbij aan medewerkers en ouders, maar ook externen.

onderscheid

- klein probleemgedrag
- groot probleemgedrag
- onacceptabel gedrag

Om gerichte interventies in te kunnen zetten, wordt gebruik gemaakt van een registratie. In elke groep registreert de leerkracht welke leerlingen zich niet aan de afspraken houden. De leerkracht registreert het volgende in Parnassys ongewenst gedrag bij de leerling.

actie

- het ongewenste gedrag indien mogelijk te negeren
- klein en groot probleemgedrag te onderscheiden van elkaar
- het uitvoeren van de reactieprocedure

onderscheid

Klein probleemgedrag - denk aan	Groot probleemgedrag - denk aan
Onoplettend gedrag	Herhaaldelijk storen tijdens de instructie
Een ander storen	Herhaaldelijk negeren van de regels
Rennen binnen het schoolgebouw	Misbruik materialen
Briefjes doorgeven	Persoonlijk kwetsende bijnamen, teksten
Niet houden aan de regels	Uitschelden
Niet opvolgen van de instructie van de leerkracht	Onacceptabel taalgebruik
	Buitensluiten/pesten
	Misbruik social media
	Herhaaldelijk instructie van de leerkracht niet opvolgen
Onacceptabel gedrag - denk aan	
Fysieke agressie	
Racisme	
Bedreigen	
Stelen	

Bij onacceptabel gedrag betrekken we direct de ouders.

procedure:

Wanneer het ongewenste gedrag niet genegeerd kan worden of wanneer het negeren en focussen op gewenst gedrag niet het gewenste resultaat oplevert, voeren we de reactieprocedure uit.

Bij klein probleemgedrag ziet de reactieprocedure er zo uit:

- stap 1: stille werkplek in de klas
- stap 2: goed gedrag op stille werkplek is; goed gedrag bekrachtigen en kort gesprek met de leerling.
- Stap 3; doorgaan ongewenst gedrag is; stille werkplek op een andere plek of in een andere groep (achterwacht) en het invullen van het HERSTEL formulier. Per jaar bekijken we welke groep/klas voor welke groep/klas de achterwacht is. We hebben een eenduidig beeld van de bedoeling hiervan.

Bij groot probleemgedrag volgt de HERSTEL-procedure:

- Stap 1: stille werkplek in een andere groep + invullen HERSTEL formulier
- Stap 2: we bespreken het formulier en nemen contact op met de ouders om hen in te lichten.
- Stap 3: na 1 HERSTEL formulier neemt de leerkracht contact op met IB of schoolleider over het vervolg

- Stap 4; na 3 HERSTEL formulieren hebben ouders met de schoolleider een gesprek.
- Stap 5; na twee weken is er weer contact met ouders. In principe is dit op school.
- Stap 6; afsluiten van de casus als er weer gewenst gedrag is. Anders terug naar stap 5.

Bij onacceptabel gedrag volgt de time out procedure

- betrokkene krijgt een tijdelijke time out: bij leerlingen halen ouders hun kind op. Schriftelijke bevestiging van de time out (1 à 2 dagen). Na afloop HERSTEL gesprek met ouders en directie.
- Bij meer dan twee keer een time out kan het bestuur overgaan tot schorsen voor een beperkt aantal dagen. Bij schorsen lichten wij leerplicht en onderwijsinspectie in. Dit is verplicht. Na afloop wederom HERSTEL gesprek met nadere voorwaarden. Er zijn situaties denkbaar dat hier ook het bestuur aanschuift als beslisser en eindverantwoordelijke voor de schorsing.
- Bij meer dan twee keer schorsen kan het bestuur overgaan tot het definitief ontzeggen van toegang tot de school. De school werkt mee aan herplaatsing.

BIJLAGE - hulp voor ouders bij pesten en ongewenst gedrag

Als school krijgen we te maken met de ouders van slachtoffers, pesters en de zwijgende middengroep. De ouders van de slachtoffers zullen het meest geneigd zijn om hulp van de school in te roepen, maar ook de ouders van de zwijgende middengroep zullen zich misschien zorgen maken. Pesten verzielt immers de sfeer in de klas. Voor ouders van pesters kan de mededeling dat hun kind pest soms erg confronterend zijn. Vandaar de onderstaande adviezen.

Adviezen van de school aan ouders van daders

- Neem het probleem serieus. Raak niet in paniek.
- Praat met je kind om achter de mogelijke oorzaak van het pesten te komen.
- Maak je kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed aandacht aan je kind
- Stimuleer je kind tot het beoefenen van een sport om zijn agressie vreedzaam kwijt te kunnen.
- Schakel eventueel deskundige hulp in.

Adviezen van de school aan de ouders van gepeste kinderen:

- Bespreek het probleem met de leerkracht.
- Lees samen met je kind literatuur over pesten op school.
- Beloon je kind en help het zijn zelfrespect terug te krijgen. Laat je kind merken dat het ook sterke kanten of eigenschappen heeft.
- Stimuleer je kind tot het beoefenen van een sport, zodat hij/ zij in een spel of motorische vaardigheid kan uitblinken.
- Houd de communicatie met je kind open en blijf dus in gesprek met je kind.
- Steun je kind in het idee dat er een eind aan komt.
- Laat je kind opschrijven wat het heeft meegemaakt.
- Laat je kind deelnemen aan een sociale vaardigheidstraining

Als ouders aangeven dat zij er eigenlijk van hun kind niet met de school over mogen praten, maak hen dan duidelijk dat de school het voorzichtig zal aanpakken en dat er regelmatig afstemming plaatsvindt met hen.

Adviezen van de school aan alle andere ouders

- Neem het probleem serieus. Het kan ieder kind overkomen.
- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Praat met je kind over school, over de relaties in de klas en over wat leraren doen. Vraag hem/ haar af en toe of er in de klas wordt gepest.
- Koppel informatie van je kind terug naar de school: wie pest er, wat doen zij en waarom.
- Corrigeer je kind als het voortdurend anderen buitensluit of als het meedoet met pesten. Leer het juist om voor anderen op te komen.
- Geef als ouders het goede voorbeeld, wees niet neerbuigend of respectloos ten opzichte van anderen.